

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za ino-
zemstvo: 210 Din. — Pla-
ča in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Številka 107.

Uredništvo in upravnish-
je v Ljubljani v Gregorč-
čevi ulici 23. — Rokopisov
ne vračamo. — Račun pri
pošt. hranilnici v Ljubljani
št. 11.953. — Tel. št. 25-52.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Izhaja vsak torek, četrtek in sobota

Ljubljana, četrtek 24. septembra 1936

Cena posamezni številki Din 1'50

Takšnih mož nam manjka!

V soboto je praznoval senator Ivan Hribar svojo 85letnico. Je to jubilej, ki zasluži malo več pozornosti, kakor pa so mu jo posvetili slovenski listi, ker se je z Ivanom Hribarjem začela v slovenski zgodovini nova doba, ko je postala Ljubljana dejanska prestolnica Slovenije. Pa še iz drugega razloga je prav in potrebno, da se baš v današnjih dneh spominjamo Hribarjevega jubileja, kajti Hribar je bil eden tistih redkih naših praktičnih mož, ki je posvetil gospodarskim vprašanjem prav posebno pažnjo. Hribar se je dobro zavedal, da more kulturno napredovati samo narod, ki je gospodarsko močan in osamosvojen in zato je delal v ta namen neumorno in po dobro preudarjenem načrtu, in se pametno naslonil na izkušnje Čehov, ki so bili takrat gotovo na najvišji razvojni stopnji med vsemi narodi Avstro-Ogrske.

Da navedemo le nekaj točk iz programa Ivana Hribarja, ki niso bile le zamišljene, temveč tudi izvedene. Ljubljana je dobila svojo Mestno hranilnico, ki je kasneje opravičila vse nade ter bila hrbtenica in ena prvih opor našega gospodarskega napredka. Dobila je Ljubljansko kreditno banko, prvo slovensko banko, brez katere tudi ne bi dosegli v predvojnih letih onega razvoja, ki smo ga dosegli. Hribar je dal nadalje Ljubljani Obrtno šolo, ki naj bi nam dala podlago za našo osamosvojitve tudi v industriji. Pa tudi slovenska univerza je neločljivo zvezana s Hribarjevim imenom, ko tudi še čerja vrsta naših šol. Gospodarska osamosvojitve Slovencev se je pod Hribarjem sistematično izvajala in ni bil le slučaj, temveč naravna posledica sistematičnega dela, da se je po septembrskih dogodkih v mnogih panogah skoraj skokoma izvedla. Pri tem pa niso bili pozabljeni niti daljnji cilji slovenskega programa, kakor pričajo ozke zveze Hribarja z vsemi vodilnimi takratnimi slovenskimi politikami.

A tudi v nasprotnem taboru se je takrat povečala gospodarskim vprašanjem največja pažnja. Omenjamo samo elektrifikacijski načrt ženialnega Lampeta, delo za razvoj našega kreditnega združenja ter intenzivno delo bivšega deželnega odbora za dvig našega kmetijstva. Z velikopoteznostjo, ki mora kar presenetiti z ozirom na majhnost bivše Kranjske, se je takrat delalo na vseh poljih in v vseh panogah.

Tudi takrat strankarska naspotja niso bila majhna in tudi takrat je strankarska strast dostikrat prekoračila dopustne meje. Toda vse to strankarstvo vendarle ni moglo nikdar škodovati izvajanju onega stvarnega programa, ki ga je sklenila ta ali ona skupina in kljub vsemu strankarstvu je naša materialna moč stalno rastla.

Danes tega ne bi mogli več reči, saj je iz tiste dobe ostalo še polno neizvršenih nalog, ki bi se sedaj morale dovršiti, a se ne dovršujejo. A tudi naši cilji so danes postavljeni mnogo niže, kakor so bili prej, a v znatni meri je tudi izhlapel idealizem nekdanjih dni. Tako je takrat bilo uresničenje slovenske univerze mnogo bolj nedosegljivo, kakor pa je danes vprašanje Slovenske akademije. A o potrebi slovenske univerze se je takrat stalno govorilo, zbiral v ta namen tudi denar, dočim je Slo-

venska akademija skoraj pozabljena. Nobene primere pa ne vzdrži naše današnje denarništvo s takratnim in vendar je krepko denarništvo prvi pogoj gospodarskega napredka. Podobnih primer bi mogli navesti še celo vrsto in vse bi potrjevale isto, da ni več v današnji družbi onega poleta, ki je bil nekoč. Idealizem je usahnil iz mnogih in raznih vzrokov.

A ta idealizem je treba zopet vzbuditi in s konkretnim programom zbirati požrtvovalne delavce, da se bo delalo ko takrat, ko so nas vodili ljudje v dobi Hribarja in drugih. Potrebni so nam ljudje, ki bodo polagali vso važnost na stvarne uspehe, ne pa na čisto

osebna vprašanja, katerih rešitev ni za gospodarsko stanje dežele niti najmanjše važnosti.

Treba je delo nadaljevati tam, kjer se je po vojni nehalo, samo da mora biti to delo še izboljšano in izpopolnjeno z izkušnjami vojne in povojne dobe. Če se je pred vojno dosegla belokranjska železnica, mora sedaj postati resnica železniška zveza Slovenije z morjem. Če se je pred vojno moglo doseči jamstvo dežele za slovenske zadrage, se mora sedaj doseči jamstvo države za slovenske denarne zavode. Če je bila pred vojno dosegljiva takšna stavba, kakor je današnja Srednja tehnična šola, mora biti sedaj dosegljiva tudi

velika moderna bolnišnica, da dobi tudi Slovenija svojo kliniko! Če je bila pred vojno avtonomija mest in dežele dejstvo, morajo postati tudi samoupravne pravice v Sloveniji resnica.

Vsaka teh stvari je dosegljiva, nobena ni utopija, treba samo zvesto delati za izvedbo tega programa in temu programu podrediti vse druge ozire. Napredek generacij ustvarjajo možje velikega formata, kakršne smo imeli v predvojni dobi in katerih eden zadnjih zastopnikov je Ivan Hribar. Takšnih mož nam je treba danes in vprašanja, od katerih pravilne rešitve je odvisna naša bodočnost, se bodo začela reševati!

ki denarnega zavoda 130.000 din. Skupna izguba znaša torej 62.000 din, kar pomeni, da bo zavod izčrpal v štirih letih ves svoj na polovico zmanjšani kapital.

Zagrebski denarni zavodi pa so zadovoljni

Zagrebski denarni zavodi pa so mnenja, da more biti kalkulacija čisto drugačna, kakor jo navaja Združenje bank v Beogradu v svoji okrožnici. Predvsem more denarni zavod zaprositi za zaščito ter bi bile obresti od vlog samo 1 odstotek, kar znaša pri 2 milijonih vlog samo 20.000 din letno. Tudi režija denarnih zavodov avtomatično odpade, ker bo ta posel v kolikor se tiče kmetijskih dolgov opravljala Privilegirana agrarna banka, ki bo morala v ta namen nastaviti 600 do 700 novih bančnih uradnikov. Na podlagi vsega tega trde zagrebski zavodi, da ni res, da bi morali imeti denarni zavodi 62.500 din izgube temveč je celo mogoče, da prihranijo od 10 do 15 tisoč din. Vse zavisi le od tega, kako se bo uredba izvajala.

Banke bi morale odpisati 274 milijonov din

Po novi uredbi bi morale banke odpisati 50% svojih kmetijskih meničnih terjatev, ki ne presegajo 25.000 din. Na podlagi ankete Narodne banke so znašale vse kmetijske menice do 25.000 din 1.097 milijonov din ali 63-32% vseh kmetijskih dolgov pri bankah. Banke bi torej morale odpisati 274-2 milijona din, ker dobe 25% povrnjenih od države.

Trgovcem se plačajo njih terjatve v celoti

Nova uredba določa, da morajo kmetovalci povrniti dolžne blagovne kredite trgovcem v celoti, in sicer v roku 15 let. Prvi obrok mora biti plačan dne 15. novembra 1936. Obresti za te dolgove pa kmetovalci ne plačujejo. Obresti trgovci od kmetijskih dolgov niso prejeli niti sedaj.

Še nekatere podrobnosti

Kmetovalci bodo morali svoje dolgove Narodni banki, Privilegirani agrarni banki in Poštni hranilnici plačati v celoti in jim za te dolgove ne bodo priznane nobene olajšave.

Banke bodo morale Narodni banki izplačati svoje kmetijske menice v celoti. Teh menic ima Narodna banka v svojem portfelju za okoli 100 milijonov din. Nekatere banke so zelo nezadovoljne, ker ne bo Narodna banka za kmetijske dolgove nič žrtvovala.

Zlasti zagrebske banke trde, da vlagatelji ne bodo nič oškodovani. Odprto pa je vprašanje, kako bodo mogli priti vlagatelji do svojega denarja, če ne bodo denarni zavodi sanirani.

»Antauen«

esperantsko hrvatski mesečnik, ki izhaja v Osijeku, prinaša v septembrski številki najrazličnejše članke, tako nekrolog pisatelju M. Gorkemu, članek »Delavska mladina in esperanto«, Damjana Vahena članek »Esperanto izjednačuje slojeve i narode«.

Najvažnejše pa je, da bo »Antauen« (»Napredek«) imel odslej »Stran za Slovence«, ki jo bo urejeval književnik »Damjan Vahen«, ki je že tudi v našem listu napisal več poučnih člankov o esperantu.

Uredba o likvidaciji kmetijskih dolgov

Kmetijski dolgovi posestnikov bodo črtani za polovico

»Jugoslovanski Kurir« objavlja te podatke o novi uredbi.

Kot kmetijski dolgovi se smatrajo dolgovi onih, katerim je kmetijstvo že davno glavni poklic in ki izvršujejo ta poklic tudi v času, ko stopi uredba v veljavo. Za kmetijske dolgove se smatrajo vse obveznosti v denarju zasebnega in javnopravnega značaja, brez ozira na to, s katere podlage izhajajo in ne glede na to, če jih kmetovalci dolgujejo kot glavni dolžniki ali kot poroki. Porok, ki ni kmetovalec, odgovarja enako kakor kmetovalec-dolžnik.

Ne smatrajo pa se kot kmetijski dolgovi javne dajatve, pristojbine in blagovni dolgovi do 500 din, ki so nastali po 20. oktobru 1930, v kolikor niso izpremenjeni v menične dolgove. Tudi se ne smatrajo kot kmetijski dolgovi terjatve od nasledstva.

Ne veljajo kot kmetijski dolgovi oni privilegiranim državnim zavodom. Pač pa smejo ti zavodi dovoljevati posebne olajšave ter se v ta namen ustanovljati poseben fond, v katerega se iztekajo dohodki, ki pripadajo državi, od razredne loterije, iz 3% dividende Priv. agr. banke in 5 milijonov din, ki se za ta fond vsako leto vnesejo v državni proračun.

Kmetovalci, katerih posestvo presega 75 ha in zadrage, ki imajo nad 200 ha zemlje, odplačujejo svoj dolg takole:

Skupni znesek dolga se razdeli na skupno število hektarjev. Oni del dolga, ki odpade na 75, oz. na 200 ha, plača dolžnik, če znaša dolg na 1 hektar več ko 3000 dinarjev, v 15 letih, če pa znaša manj, v 10 letih s 4,5% obrestmi. Za najmanjše dolgove in za ostale dele posestva ta uredba ne velja. Teh terjatev Priv. agrarna banka ne bo prevzela.

Terjatve zavarovalnih ustanov in zavodov ter ustanov, ki upravljajo pupilni denar, se izplačajo po predpisanem načrtu v 12 letih s 3% obrestmi.

Kmetijski dolgovi nad 25.000 din se znižajo po individualnem stanju dolžnika za največ 25%. Dolžniki pa, katerih dolgovi presegajo 50% njih premoženja, morejo zahtevati 50% znižanje dolgov. Odlok o znižanju izda pristojno sodišče.

Vsa obstoječa dolžniška potrdila o dolgovih se morajo zamenjati

z novimi listinami. Če dolžnik ne plača obroka po določenem plačilnem načrtu, ima upnik pravico zahtevati plačilo vsega zneska, ki je bil zmanjšan v smislu uredbe.

Poslovanje po tej uredbi je oproščeno vseh taks.

Kmetijski dolgovi do zneska 25 tisoč din se brišejo na polovico, druga polovica pa se mora plačati v 12 letih po 4 in pol odstotnimi obrestmi.

Dolgovi nad 25.000 din se bodo obravnavali individualno ter bo

dolžnost pristojnih sodišč, da ugotove plačilno sposobnost dolžnikov ter se bo črtal samo znesek, ki ga dolžnik ne bi mogel plačati, ne da bi bila v nevarnosti njegova eksistenca.

Če je upnik zasebnik, se črta polovica dolga brez ozira na višino dolga, druga polovica pa se mora plačati v roku 12 let z 1% obrestmi. Če pa upnik smatra, da je oškodovan in da more dolžnik plačati večjo vsoto, more zahtevati od sodišča, da to ugotovi.

»Mali denarni zavodi bodo morali likvidirati!«

Združenje bank v Beogradu je izdalo vsem svojim članom naslednjo okrožnico:

Po tem, kar smo dosedaj izvedeli, vsebuje nova uredba o likvidaciji kmetijskih dolgov naslednja določila:

1. Vsak denarni zavod prenese svoje kmetijske terjatve na Privilegirano agrarno banko. Ona mu odpíše 25%, 50% terjatev mu vpiše na tekoči račun, ki se obrestuje po 3%, za 25% pa mu da obveznice, ki se tudi obrestujejo po 3%. Denarni zavod more svoje terjatve vnovčiti v 14 letih od Privilegirane agrarne banke v 14 enakih obrokih z obrestmi. Obveznice pa se amortizirajo v 20 letih.

Za svoje terjatve v tekočem računu more zahtevati denarni zavod od Priv. agrarne banke bone, ki jih more založiti pri državnih in privilegiranih denarnih zavodih.

2. Če se škoda zaradi črtanja 25 odstotkov ne more pokriti iz rezervnega fonda, potem se mora odpisati do polovice kapitala. Če pa niti ta odpis ne bi zadostoval, potem nadoknadi izgubo država z obveznicami.

3. Za 25% se zmanjšajo na škodo denarnega zavoda tudi priznane obresti do 20. aprila 1932, obresti po tem datumu pa se ne zmanjšajo, temveč se v celoti odobre dotičnemu denarnemu zavodu na tekočem računu pri Privilegirani agrarni banki.

4. Zaščita se prizna tudi onim kmetovalcem, ki je dosedaj niso imeli, in sicer onim, ki imajo nad 75 ha zemlje, zadrugam pa, ki imajo nad 200 ha. Ti dolgovi se morajo plačati z ozirom na njih

višino v 15, oziroma 10 letih s 4,5%.

To so glavna načela, kolikor smo izvedeli, toda so še druga in za denarne zavode neugodna določila.

Če ostanejo v uredbi ta določila, bodo mali denarni zavodi prisiljeni, da likvidirajo.

V državi je 366 denarnih zavodov s kapitalom do 1 milijona din, kar da povprečno za en zavod okoli pol milijona din kapitala. To so zavodi, ki so navadno ves svoj kapital pa tudi znaten del vlog naložili v posojila kmetovalcem. Ti bodo pred likvidacijo. Da navedemo primer:

Denarni zavod ima 500.000 din kapitala, nima rezerv in 2 milijona din vlog. Tako kapital ko vloge so naložene v kmetijska posojila. Položaj je naslednji:

Priv. agrarna banka bo temu zavodu priznala v tekočem računu:

polovico kmetijskih posojil, torej	1,250.000
obveznic bo dobil za 25%, torej	625.000
polovico kapitala zavod izgubi	250.000
ostane mu kapitala	250.000
država mu nadoknadi z obveznicami	125.000
skupaj	2,500.000

Od svojih terjatev v višini din 2,500.000 bo dobil od Priv. agr. banke in od obveznic 3% obresti, kar da 67.000 din. To je dohodek denarnega zavoda. Izdatek pa je 5% obresti od 2 milijona din kapitala, kar da 100.000 din plus režijski stroški v minimalnem znesku 30.000 din, da so vsi izdat-

130 milijonov din izgube ima letos Slovenija pri vinu

Vinarsko društvo za Dravsko banovino je objavilo daljše poročilo o letošnji vinski letini. Peronospora, oidij in v nekaterih krajih še toča so uničili do tri četrtine pridelka. To pomeni, da bo imela letos Slovenija mesto 500 tisoč hektolitrov vina samo 125.000. Če računamo vrednost litra vina s 350 din, pomeni to za Slovenijo izgubo 130.000.000 din.

V svojem poročilu navaja Vinarsko društvo, da bi bila škoda manjša, če ne bi bilo znanje nekaterih vinogradnikov o rastlinskih škodljivcih in boleznih tako zelo pomanjkljivo. Nujno je, da se prirede številni tečaji o uničevanju škodljivcev. Posebne tečaje bi bilo treba prirediti tudi za viničarje.

Škoda bi bila manjša, če bi mogli vsi vinogradniki pravočasno škropiti z modro galico. Toda večina si ni mogla kupiti zadostno galice in kakor vedno so bili ravno največji reveži tudi najbolj prizadeti. V bodoče bi se moralo na vsak način preprečiti, da bi se zaradi nezadostnega ali prepozne škropitve uničevalo milijonsko premoženje.

Zaradi slabe vinske letine je nujno, da se letos črta zemljarina z vsemi dokladami vred za vse vinogradnike, katerim je peronospora, oidij ali toča uničila 50 do 100 odstotkov njih pridelka.

Trgatev bo torej letos dala malo vina, to pa bo zelo dobre kvalitete. Vinarsko društvo opozarja zato vse vinogradnike, ki bodo imeli nekaj pridelka, da ne trgajo prezgodaj in da mošta tudi prekmalu ne prodajajo, temveč da počakajo, da se cene moštu dvignejo.

Pojasnilo »Slovenije«

»Slovenija« je ponatisnila glavni del našega članka proti centralističnemu uniformiranju šolstva ter se z našimi izvajanci po njihovi stvarni strani popolnoma strinja. Ni ji pa vseč naš stavek, da se mora decentralizacija šolstva izvesti na ta način, da bo država nakazovala Dravski banovini tudi toliko svojih dohodkov, kolikor plačuje danes za šolstvo v Sloveniji. Po mnenju »Slovenije« bi morali zahtevati, da bi nam morala dati toliko denarja, kolikor nam pripade z ozirom na davke, ki jih plačuje Slovenija.

Takoj moramo izjaviti, da se popolnoma strinjamo z zahtevo »Slovenije«, ki smo jo v drugi obliki tudi že sami večkrat poudarili. Če pa je nismo tudi v citiranem članku, potem le zato, ker smo pač hoteli poudariti le to, da ne bi prevzem šolstva pomenil za Slovenijo nobeno novo breme in ker bi na drugi strani z decentralizacijo šolstva toliko pridobili, da bi mogli za prvi čas celo nekoliko potrpeti. Hoteli smo omeniti le najhitrejšo rešitev, da se stvar ne bi komplicirala.

Konkurzi - poravnave

Razglašen je konkurz o premoženju pekovskega mojstra Ivana Deržiča v Smartnem pri Litiji. — Konkurni sodnik Hutter, upravnik mase odvetnik Ferdo Ludvik. Oglasitveni rok do 10. oktobra. — Ugotovljeni narok pri sodišču v Litiji dne 14. oktobra ob 9. uri.

Končano je konkurzno postopanje o premoženju dr. Godniča na Vrskem.

Končano je poravnalno postopanje o premoženju Konrada in Jelke Rojnik v Ločah pri Poljčanah. Nadalje je končano poravnalno postopanje o premoženju mizarja Ivana Vidaliča v Mengšu.

Končano je poravnalno postopanje Steinerja Leopolda, mestnega tesarskega mojstra v Ljubljani.

Širite »Trgovski list«!

Sporazum v tekstilni industriji dosežen

Mezde bodo povišane na leto za 8 milijonov dinarjev

Po dolgotrajnih pogajanjih je bil v sredo dosežen med podjetniki in delavstvom tekstilne stroke sporazum. Brez vsega moremo reči, da bi bil ta sporazum dosežen že mnogo prej, če bi se že od vsega začetka zavzelo to stališče, ki se je pod silo razmer na koncu vendarle moralo zavzeti. Izguba zaradi stavke bi bila v tem primeru mnogo manjša, a tudi razpoloženje množic bi bilo manj napeto.

Sporazum je bil dosežen v sredo ter je bil o doseženem sporazumu sestavljen zapisnik, ki so ga podpisali: za Zvezo delodajalcev tekstilne stroke njen predsednik g. Josip J. Kavčič in tajnik dr. Golia, za delavske strokovne organizacije pa gg. Lombardo, Bučar in Jakomin. Končnih pogajanj pa so se udeležili od delodajalcev še: Maks Horwitz za Jugočeško, Avgust Ehrlich iz Maribora, Aleksander Mitrovič z Otiškega vrha ter inž. Burger za tvornico Doctor & drug v Mariboru.

Kolektivna pogodba ima dva dela: splošna določila, ki so navedena v 12 točkah ter tarifo, ki je izdelana posebej za predilnice, predilnice odpadkov, tkalnice, tvornice, ki izdelujejo hlačevo in modno blago ter tkalnice za svilo in laneno blago. Posebej določa tarifa tudi pogoje za samostojne tkalce vzorcev, za pripravljalna dela, pomožno delavstvo in za profesionaliste.

Kolektivna pogodba je zelo obširna in moremo zato navesti le nekatera določila.

Dejanski delovni čas traja 8 ur na dan, odmori, preoblačenje in drugo ne šteje v delovni čas. — Prostovoljno podaljšanje delovnega časa se bo uvedlo izjemoma in le po oblastvenem dovoljenju. V sobotah se bo po možnosti delalo le do 14. ure.

Na praznike se ne dela, če se pa dela le s 100 odstotnim poviškom. Kot prazniki veljajo: Novo leto, Vnebohod, Telovo, 15. VIII., 1. XI., 25. in 26. XII., 6. IX. in 1. XII. ter velika sobota.

Mezde se plačujejo na ure, po akordu, s tedenskim pavšalom ali po premijskih sistemih. Način plačila določa podjetje. Podjetja, ki še niso tehnično na višku, smejo plačevati za 10 odstotkov nižje mezde. Akordne mezde morajo biti povprečno za 15 odstotkov višje od navadnih.

Zasluzki se izplačujejo 14dnevno, in sicer v gotovini.

Obširna so določila glede bolezenskih primerov in zadržkov pri delu. Če bi bilo podjetje prisiljeno, da skrajša delovni čas, bo o tem obvestilo delavstvo, da si to more najti drugod službo. Pri redukcijah delavstva se upošteva socialni položaj delavcev.

Veljavne so le kazni, ki jih navaja poslovni red. Odškodnine za pokvarjeni material, strojev in podobno se ne smatrajo kot kazni.

Kolektivna pogodba velja do 31. decembra in se more odpovedati 2 meseca pred koncem l. 1937. — Obenem z odpovedjo se mora predložiti osnutek nove pogodbe. Če se v tem roku ne odpove, se avtomatično podaljša.

Nedotaknjena pa ostane pravica podjetja, da v zakonitem 14dnevnom roku razveže službeno razmerje. Dosedanje kolektivne po-

godbe s posameznimi podjetji ostanejo v veljavi.

Podjetja se zavezujejo, da brez posebnega razloga ne bodo nikogar, ki je stavkal, izključila od zopetne nastavitve.

Nato sledi tarifa.

Povprečno se plačujejo profesionalisti od 4 do 6, izjemoma tudi po 7 din na uro, delavci od 350 do 450, pomožno osebje pa dobi: ženske do 18. leta okoli 250 din, nad 18 let 275 do 350, za moške

pa je najnižja mezda 250, a naraste do 4 din na uro.

Največ je od kolektivne pogodbe pridobilo pomožno delavstvo, čigar položaj se je znatno izboljšal. Ker pa so v nekaterih podjetjih že bile uvedene mezde, kakor jih določa pogodba, bo poviškov deležnih okoli 40 odstotkov vsega delavstva. Povišek mezd bo veljal podjetja okoli 8 milijonov din na leto, kar pač najbolj jasno dokazuje, da je bila pri podjetnikih potrebna uvidevnost.

Ali se bo Blumov poskus posrečil?

Vse zavisi od obnove zaupanja

Čeprav še niso dolgo v veljavi ukrepi Blumove vlade za oživljenje gospodarskega življenja, vendar je treba nekatere uspehe na vsak način priznati.

Osnovna misel Blumove reforme je bila, da je treba s povišanjem kupne moči prebivalstva doseči večji promet, kar bo nujno poveljelo gospodarsko življenje. Zato je njegova vlada zvišala uradnikom plače ter doseglja povišanje delavskih mezd in v ta namen je tudi dvignila ceno pšenice, da pride kmetovalec do večjih dohodkov. Objektivni presojevalci francoskega gospodarskega življenja označujejo sedaj rezultate Blumove reforme tako-le:

Povečanje kupne moči je imelo na vsak način ugodne posledice. Veleblagovnice so dosegle v juliju in avgustu za 20 odstotkov večji promet. Prav tako se poroča iz industrije potrošnih predmetov večji promet. Tekstilna industrija je povečala svoj odjem, enako tudi pohištvena. — V hotelski industriji je povzročil plačani dopust nameščencev velik dotok gostov, da je bilo konec že tri leta trajajočega zastoja v tej industriji. Železnice so imele od junija dalje stalno večje dohodke in v avgustu dosegle znatno večje dohodke kot pred enim letom.

Posebno je treba omeniti, da niso niti stavke povzročile onega nazadovanja v proizvodnji, kakor se je bilo bati. Produkcijski indeks je nazadoval le v nekaterih industrijah, dočim je v premogovni celo napredoval.

Število nameščencev v velikih podjetjih se je dvignilo od 2 milij. 208.000 v juniju na 2.232.000 v juliju. Povečali so se tudi davčni dohodki, zlasti prometni davek.

To so vse pozitivne pridobitve, ki pa dosedaj niso mogle zaustaviti neprestanega naraščanja cen. Jasno pa je, da vse povečanje plač ne bi nameščencem dosti koristilo, če bi se cene stalno večale. — Ves problem je torej v tem, kako dvigniti cen zaustaviti. Vlada se sicer z vsemi sredstvi trudi, da bi to dosegla, toda na drugi strani je zaradi stavk in splošne negotovosti glede bodočih ciljev Blumove vlade nastalo neko nezaupanje, da nihče prav ne ve, kako naj cene kalkulira.

Zlasti nevarno je to nezaupanje, ker ima v borznih in kapitalističnih krogih močno oporo. Ti krogi so vznemirjeni zaradi možnih socialnih pretresljajev, ki so jih posebno močno napovedovale zasedbe tvornice po delavcih. Ta vznemirjenost kapitalističnih krogov je vzrok, da so vsi poskusi vlade, da bi v tujino pobeželi francoski kapital pripravila zopet do vrnitve v Francijo, bili dosedaj zaman. Pa tudi nova likvidna sredstva, ki jih potrebuje vlada za izvajanje svojega programa, so ji zaradi te-

ga nezaupanja le v manjši meri na razpolago.

Blumove reforme so torej že pokazale nekatere ugodne rezultate, niso pa mogle premagati težav, ki so v vprašanjih: cen, valute in državnega proračuna, ki zahteva vedno večje zneske.

Blumova vlada je optimistična in je prepričanje, da bo stalno naraščanje prometa samo od sebe ustavilo dvig cen, ker bo zaradi večjega prometa zadostoval tudi manjši zaslužek. Poleg tega pa napoveduje vlada še celo vrsto ukrepov za oživljenje domačega trga.

Vendar pa je jasno, da bo uspeh Blumovih reform odvisen predvsem od tega, če bo znala njegova vlada premagati sedanjo krizo zaupanja in razpršiti vznemirjenost med kapitalističnimi krogi. V ta namen je sicer Blumova vlada v najvažnejših vprašanjih že krenila precej na desno, vprašanje je le, če ji bodo njeni levicarski krogi pustili, da krene v tej meri, kolikor je potrebno, da si pridobi tudi zaupanje borznih in kapitalističnih krogov.

Večerno šolo tujih jezikov in kartotečnega knjigovodstva bode otvoril

celjski pododbor Društva absolutentov drž. trg. šol za Dravsko banovino

Da poglobi znanje svojih članov, da jih vpelje v praktično delo modernega kontoarja in da nudi izobrazbo tudi drugim ukaželjnim nečlanom, otvori agilni celjski pododbor Društva absolutentov drž. trg. šol za Dravsko banovino tudi letos razne jezikovne tečaje ter tečaj modernega kartotečnega knjigovodstva.

Predvidoma bodo naslednji jezikovni tečaji: začetni, nadaljevalni in konverzijski tečaj nemščine, začetni in konverzijski tečaj francosčine ter začetni tečaj angleščine in italijanščine ter tečaj nemške stenografije.

Prijave sprejema in informacije daje g. Leo Šemrov, pisarna dr. Ogrizka, Celje, Cankarjeva ulica do 1. oktobra t. l.

Celjski pododbor Društva absolutentov drž. trg. šol za Dravsko banovino poziva vse brezposelne člane, naj javijo svoj točen naslov in svoje podatke o sposobnostih na naslov: Celjski pododbor Društva absolutentov drž. trg. šol za Dravsko banovino, da moremo nuditi potrebnim in sposobnim službe, ki jih imamo na razpolago.

Občni zbori

XI redni občni zbor Hipotekarne banke jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani bo dne 8. oktobra ob 16. uri v posvetovalnici »Sindikata lokalnih železnic« v Ljubljani, Gradišče 7/I. z običajnim dnevnim redom. Vsakih pet delnic daje pravico na en glas.

Politične vesti

Šef Slovaške ljudske stranke in voditelj Slovačkov Hlinka je poslal predsedniku dr. Benešu ob njegovem prihodu v slovaško prestolnico Bratislavo brzojavko, v kateri naglašja, da bodo Slovaki vedno zvesti češkoslovaški državi. Z dviganjem slovaškega naroda bodo delali za utrditev njih skupne češkoslovaške države.

Italija se je začela približevati Mali antanti, kakor piše pariški »Temps« samo zato, ker se je nemško-avstrijska zveza sklenila brez njenega sodelovanja. Sedaj pa se Italija boji, da bi nemški vpliv na Balkanu preveč narasel in zato je Italija za zblizanje z Malo antanto. Da je informacija »Temps« pravilna, dokazuje tudi polemika, ki je nastala med italijanskimi in nemškimi listi.

Verifikacijski odbor Zveze narodov je sklenil, da se predloži vprašanje sodelovanja etiopske delegacije v rešitve mednarodnemu razsodišču v Haagu. Če more delegacija do rešitve razsodišča sodelovati na sejah Zveze, še ni odločeno.

Italijanska delegacija je zapustila Zenevo, ker ni bila zavržena etiopska delegacija. Govori se, da je s tem Italija definitivno zapustila Zvezo narodov.

Med Edenom in Blumom je bil dosežen sporazum, da se bodo angleško-francoska stremjenja zaenkrat omejila na obnovo ločarske pogodbe ter razorožitvenega vprašanja. Predlog o reformi Zveze narodov pa se odstavi z dnevnega reda.

Madridska vlada Larga Caballera namerava proglasiti Španijo kot federativno kmetijsko-delavsko republiko. Vso oblast bo dobil posebni narodni svet, ki bo sestavljen iz 5 zastopnikov delavske zveze, 5 zastopnikov anarhističnih organizacij in 4 zastopnikov republikanske zveze. Zastopniki srednjega stanu bi bili od vlade popolnoma izločeni. Vsaka republika bi bila avtonomna ter bo v ta namen upravlja čim bolj decentralizirana. Ustanovi pa se za vse republike skupni vojni svet, ki bo prevzel vrhovno poveljstvo nad vsemi vojaškimi silami. Te bi bile organizirane v dveh milicah, v notranji, ki bi skrbelo za red v državi ter v regularni, ki bi nadomestila sedanjo vojsko. Vse banke bi bile socializirane, vsa cerkvena posestva podržavljena, prav tako tudi vsa zasebna premoženja, industrije in trgovine. Načrt nove uredbe bo hkrati razglašen v Madridu, Barceloni, Malagi in Valenciji.

Polna sovjetsizacija španske republike je vzbudila v Angliji silno vznemirjenje, saj je Anglija investirala v Španiji za blizu 500 milijonov funtov. Pričakovati je zato, da bo Anglija z vso odločnostjo branila svoje interese.

Tudi nacionalisti skušajo z načrtom o reorganizaciji španske države pridobiti za sebe delavske množice ter razna pokrajinska gibanja. Po načrtu nacionalistov bi se Španija izpremenila v zvezo federativnih republik. Vsaka teh republik bi imela v skupni zvezni vladi po enega zastopnika. Pogajanja z Baski so na tej podlagi že tako zelo napredovala, da bo v bližnjih dneh odpotovala skupina skupina Baskov v Burgos, da podpisajo sporazum z generalom Francom, kot zastopnikom nacionalistične vlade v Burgosu. S tem pa bi bil tudi položaj čet madridske vlade v Asturiji zelo oslabilen, ker bi Baski popolnoma prešli na stran španskih nacionalistov.

Čete nacionalistov prodirajo uspešno proti Madridu ter so zavzele mesto Marquedo, ki je bilo močno utrjeno. Čete polkovnika Yague so od Toleda oddaljene le še 15 kilometrov ter upajo, da bodo mogle rešiti kadete v Alkazarju, ki se še vedno branijo in ki so zopet odbili več napadov milicnikov.

Boji za mesto Maquedo so bili silno krvavi. Po časopisnih vesteh je samo na strani vladnih čet padlo 9000 vojakov.

Barcelonska vlada je dovolila Trockemu, da se naseli v Barceloni.

Belgijska vlada je zaplenila cel parnik orožja in municije, ki ga je hotel neki zaupnik madridske vlade s pomočjo belgijskih socialistov iztihotipiti v Španijo.

Proti Rooseveltu so začeli Hearstovi listi silno ostro kampanjo ter mu očitajo, da je kandidat kominterne. Predsednik Roosevelt bo zaradi tega očitka uvedel proti Hearstovim listom sodno postopanje.

Večje število tajnih komunističnih organizacij je odkrila avstrijska policija v bližini Salzburga. Madjarska policija pa je odkrila večko komunistično organizacijo v Bučapešti.

Ze v 24 urah barva, plesla in kemično snazi obleke, klobuke itd. Skrobji in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, moga in lika domače perilo
tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6, Selenburgova ul. 8.
Telefon št. 22-72.

Denarstvo

Novo 3odstotne državne obveznice

Bankam, denarnim zavodom in zadrugam bo izplačala država polovico njih izgube pri kmetijskih dolgovih. Ne bo pa jim izplačala izgube v gotovini, temveč v bonih, oziroma v 3% državnih obveznicah. Računa se, da se bodo izdale te obveznice za 700 do 800 milijonov din nominalne vrednosti, ker se cenijo terjatve bank in zadrug za kmetijske dolgove na 2800 do 3200 milijonov din.

Te obveznice bo država sprejemala pri plačevanju davčnih dolgov in zaostankov ter se bodoogle tudi lombardirati pri Narodni banki, in sicer do 75% njih vrednosti. Kakor pa je danes stanje, bi mogla Narodna banka lombardirati samo del teh obveznic.

Ni še gotovo, če bodo te obveznice tudi pripuščene na borzo, ker se borzijanci boje, da bi bil trg preveč obremenjen, če bi bile te obveznice takoj pripuščene na borzo. Ker bi bil njih tečaj 50% izpod nominalne, se tudi boje, da bi njih nizek tečaj škodljivo vplival na tečaj drugih državnih papirjev.

Prodaja delnic

Na prostovoljni dražbi se bodo dne 28. septembra prodale v pisarni notarja Hafnerja v Ljubljani, Tavčarjeva 6, ob pol petih popoldne v zapuščino po pok. Karlu Kauscheggu spadajoče delnice, in sicer 4000 delnic Prve hrv. obrtne banke, d. d. v Zagrebu po nominali 50 din, 64 delnice »Cantieri Riuniti dell'Adriatico« po nominali 100 lir, 4 delnice »Hermannstädter Allg. Sparkasse«, nominalne 10.550 lejev in 1200 delnic »Pivovarne Union, d. d. v Ljubljani«, nominalne vrednosti po 100 din.

Na beograjski borzi so skočile cene delnic Narodne banke za 150 dinarjev na 6550 dinarjev, v ponudbi pa je znašal njih tečaj od 6800 dinarjev do 6900 dinarjev. Ta tečaj pa ni bil zapisan v borzni list. Skočile so tudi delnice Priv. agrarne banke. Sodiijo, da je ta dvig tečajev v zvezi z novo uredbo o likvidaciji kmetijskih dolgov, ker bosta obe banki imele od tega dobiček.

Izdana je bila nova tranša 5% srednjeročnega posojila za javna dela v višini 100 milijonov din. Vso vsoto so pokrile Narodna banka, Drž. hipotekarna banka in Poštna hranilnica v enakih odstotkih.

Na dunajski borzi so v preteklem tednu narasli tečaji nekaterih jugoslovanskih papirjev. Tako so se dvignili tečaji Trbovelj za 65 grošev na 19-90, Kranjske industrijske družbe pa za 2-50 na 17-50 šilinga. Tudi tečaji tvornice v Rusah so narasli. 7 odstotni Blair se je dvignil od 140 na 143.

Romunski vodilni gospodarski list »Argus« zahteva v zvezi z ustanovitvijo čl. osrednjega gospodarskega odbora, da se ustanovi valutni blok držav Male antante. Nadalje se nadejajo Romuni, da bo mogoče s pomočjo češkoslovanskih denarnih zavodov dobiti za Romunijo nova denarna sredstva.

Madriška vlada je sklenila, da izda nove bankovce po 5 in 10 pet, ki bodo nadomestili srebrni denar.

Na londonski borzi je bilo notiranje španske pezete ustavljeno, kar so borzni krogi pozdravili. Pezet itak ni nihče več kupoval, temveč so jo vsi le prodajali.

Vloge v francoskih hranilnicah so v prvi polovici septembra nazadovale za 80, od začetka leta pa za 2300 milijonov frankov.

V proslavo osvojitve Etiopije in ustanovitve novega imperija je italijanska vlada sklenila, da izda nove srebrnike ter nove novce iz niklja in bakra. Za Etiopijo pa bodo izdani posebni srebrniki po 10 lir, ki naj izpodrinejo tolarje Marije Terezije.

Tuji dolgovi poljskih bank so znašali koncem avgusta 271 milijonov zlotov, dočim so znašali koncem decembra 1935 276,3, koncem decembra 1934 pa 259,4 milijona zlotov. Večina teh posojil je dolgoročnih. Terjatve poljskih bank v tujini pa so znašale koncem marca 1936 85,4 milijona zlotov.

Pelikan terpentino milo za namakanje perila pa

Radost peric

Grška vlada računa, da ji bo dala monopolizacija zavarovanja okoli 50 milijonov din dohodkov.

Po izjavi nemškega državnega podtajnika so se nemški davčni in carinski dohodki v letošnjem proračunskem letu v primeri z lan-

Trgovec izpolni dolžnost, če naroči prvič in poma plasirati

»Službeni list«

kr. banske uprave Dravske banovine z dne 19. septembra objavlja:

Odločbo kr. namestnikov o izpremembi imena občine Zakot v Brežice-okolica — Uredbo o vzdrževanju narodnih šol — Izpremembe in dopolnitve pravilnika o sprejemnih radijskih aparatih za privatno uporabo — Popravek v posebnih navodilih za sprejemanje dnevničarjev in taksacijska in pogozdovalna dela — Navodila za podeljevanje podpor za razkuževanje semena poljskih rastlin — Objavo o razmejitvah župnij Sv. Jakob na Dolu in Sv. Jedert glede hiše št. 10 kraja Sv. Stefan — Razne razglase sodišč in uradov ter razne druge objave.

Uvajali pa bodo z izdatno reklamo Dolničar & Richter LJUBLJANA

jem, »Poslednji akord«, filmska mojstrovina v stilu »Mazurket« z Lil Dagovr in Willijem Birglom, »Sence preteklosti«, in drugi.

Črna kronika

Društvo industrijev in veletrgovcev v Ljubljani je izdalo to okrožnico o otvorjenih in končanih konkurzi in prisilnih poravnah izven konkurza za čas od 1. do 15. septembra.

OTVORJENI KONKURZI:

Savska banovina: Goldstein Bela, Slav. Požega; Klein E. k. d., Zagreb, Sapniška ul. 36;

RAZGLAŠENE PRISILNE PORAVNAVE:

Savska abnovina: Cvetnić Gjuro, Hrv. Kostajnica; Hrubic Danica, Ivanec; Papo Salamon, Zagreb; Vlaška ul. 50; Tvornica pletene robe d. d., Karlovac.

Drinska banovina: Hideg Daniel, trg. in mesarski obrtnik, Vukovar.

Donavska banovina: Lindner Roža, sopr. Lajoša Stanišić.

KONČANA KONKURZNA POSTOPANJA:

Drinska banovina: Kolarević Momčilo, Čačak; Konstantinović Naum, Sabac.

Donavska banovina: Magić Vojislav, Dudovica.

Moravska banovina: Pejović Radovan, Zaječar.

Beograd, Zemun, Pančevo: Beograd: Ervin Rajman, Beograd; Stefanović i Ranković, Beograd.

POTRJENE PRISILNE PORAVNAVE IZVEN KONKURZA:

Savska banovina: Ascher Ignatz nasl. Lichtenberg, Sisak.

Primorska banovina: Kontak Mate, krojač, Split; Petrić Andrija, knjižara i papirnica, Split.

Donavska banovina: Stefanović M. Bogdan, »Dubravka«, Novi Sad.

USTAVLJENE PRISILNE PORAVNAVE:

Savska banovina: Wessely Paulina roj. Lobc, Osijek.

* Podatke za Dravsko banovino smo izpustili, ker jih objavljamo sproti. Vse druge podatke, kakor o narokih, kvotah itd. daje tajništvo društva. — Op. ured.

Iz združnega registra.

Vpisale so se naslednje: »Gospodarska zadruga« Vajeniški dom, Ljubljana, Kersnikova ulica. Člani načelstva so: Valentin Tomc, katehet, Avgust Martinčič, ključavničarski mojster, prior Valerian Učak, kanonik Alojz Stroj, kamnoseški mojster Valentin Vodnik, dr. Dermastia, odvetnik dr. Žitko, inspektor drž. žel. v p. Franc Cvek, urarski poslovodja Ivan Krvina in viš. insp. drž. žel. v pok. Niko Battestin.

Zadruga elektrarna v Lučah. Člani načelstva so: Josip Boltin, trg. in pos., Ivan Jezernik, gostilničar, Anton Breznik, posestnik, Jurij Mikolič, župnik, Franc Broznik, trgovec in Ivan Strmšek, krojaški mojster, vsi v Lučah.

Nadalje se je vpisala: Planiška in izletniška zadruga (»Priatelj prirode«).

»Službeni list«

kr. banske uprave Dravske banovine z dne 23. septembra objavlja: Uredbo o prilagoditvi predpisov, ki veljajo v območju apelacijskega sodišča v Zagrebu, Splitu in Ljubljani o postopku v zakonskih pravnih predrednih sodišči, novemu civilnemu pravdnemu postopku — Razglas o razpisu volitev občinskih odborov za občine v Dravski banovini — Odločbo o izpremembi naziva »Banovinsko veleposestov Ponovič« v »Banovinsko žrebčarno Ponovič« — Razne razglase sodišč in uradov ter razne druge objave.

Kmetijstvo in naša devizna politika

Od l. 1919. smo izvozili vseh proizvodov za nad 89 milijard

Glavni tajnik novosadske produktne in efektne borze dr. Branko Petrović je predaval v tamošnjem Rotary klubu o pomenu našega agrarnega izvoza za našo zunanjo trgovino. Glavne podatke in misli njegovega predavanja je objavil »Jugoslovanski Lloyd« in iz njegovega poročila posnemamo:

Od l. 1919. pa do 31. decembra 1935, torej v 17. letih smo izvozili raznega blaga v skupni vrednosti 89.159 milijonov din. Od te vsote odpade na izvoz pšenice 5.592 milijonov, koruze 7.692, sadja in povrtnine 5.097, žive živine in prašičev 10.403, perutnine in jaje 7.895, hmelja 1.541 in konoplje 1.412 milijonov din. Skupno je torej dosegel izvoz agrarnih proizvodov vsoto 30.725 milijonov din.

Največ pšenice smo izvozili leta 1920., ko smo jo izvozili za skoraj dve milijardi. Največji izvoz koruze je bil v l. 1925, ko je dosegel vrednost 2 milijard 55 milijonov din. Jaje pa smo izvozili največ l. 1924., in sicer za 618 milijonov din.

V glavnem smo izvažali svoje proizvode v Avstrijo, Češkoslovaško, Nemčijo, Italijo in Svico. V zadnjih letih pa je zlasti narasel naš izvoz v Nemčijo. More se reči, da smo kljub vsem težkočam vendarle dosegli pri izvozu znatne uspehe. Letos pa je začela izkazovati naša trgovinska bilanca pasivnost. To je prisililo odločilne kroge, da so začeli posvečati svojo pozornost tudi našemu uvozu, da se vidi, kaj vse uvažamo in kje kupujemo to uvoženo blago. To je bilo tudi potrebno, ker uvažamo mnogo iz držav, v katere zelo malo izvažamo. Za to se je uvedla uvozna kontrola za uvoz iz držav, s katerimi nimamo klirinških pogodb. Šele v bodočnosti pa bo mogoče podati zaključno mnenje o koristih, ki nam jih je prinesla ali pa ne prinesla ta uvozna kontrola.

Letos smo imeli odlično žetev pšenice in tudi letina koruze bo dobra. Po cenitvi kmetijskega ministrstva bo dala žetev pšenice okoli 28 milijonov metrskih stotov, kar pa smatra predavatelj za pretirano visoko. Vendar pa je gotovo, da bo pri domači potrošnji 19 milijonov stotov, ostalo za izvoz 6 do 7 milijonov stotov. Da ta višek ne bi neugodno vplival na cene je potrebno, da se čim preje izvozijo.

Na to potrebo so opozorili novosadski in vojvodinski agrarni krogi vlado že v mesecu juniju ter zahtevali, da se odpravijo vse omejitve glede izvoza. Njih opozorilo pa je bilo zaman in namesto odprave omejitev se je uvedla nova omejitev, in sicer ne samo za pšenico, temveč tudi za koruzo. Pred kratkim je namreč izdalo fi-

nančno ministrstvo odlok, po katerem se sme izvažati pšenica samo za svobodne dinarje, to je v države, s katerimi nimamo klirinških obračunov, ki torej protivrednost izvoza plačajo takoj v gotovini. Ta odlok je povzročil v izvoznikih krogih veliko nejevoljo, ker se je bati, da svojih viškov ne bomo mogli plasirati v državah s svobodnimi devizami. To bi imelo za posledico, da bi ostale znatne količine neprodane, kar bi pritisnilo na cene.

Kmalu nato je izdal devizni oddelek Narodne banke sklep, da bo dajal dovoljenja za opravičbo valute pri izvozu konoplje oddelek sam in ne več pooblaščen denarni zavodi. Namen tega sklepa je bil, da se konoplja ne bi več izvažala v države, s katerimi imamo klirinške pogodbe, temveč samo v neklirinške države. V prvi polovici letošnjega leta pa smo izvozili konoplje skupno za 107 milijonov din, od katerega zneska je odpadlo na klirinške države 84 milijonov ali 78% vsega našega izvoza konoplje. Večina te konoplje

je šla v Nemčijo, kateri je bilo v resnici ugodno, da je dobila konopljo proti plačilu v kliringu. Tudi to ni bilo za nas škodljivo, ker je dober izvoz konoplje povzročil dvig cen in je proizvodnik konoplje prišel s tem na svoj račun. (Danes je sicer že izšlo pojasnilo, da se more konoplja izvoziti tudi v klirinške države, vendar pa odlok o nadzorstvu nad izvozom konoplje še ni bil razveljavljen.)

Ta so najnovejši momenti v izvozni trgovini naših agrarnih proizvodov. Dva interesa sta v nasprotju: interes kmetijstva, da se z domačega trga spravijo čim večje količine proizvodov, da ne bi padle cene in interes devizne politike, ki ima pred očmi samo eno, da pride v državo čim večji dotok tujih deviz. Načrtno gospodarstvo v naši gospodarski politiki bi moralo spraviti ta dva interesa v sklad.

Stalno se tako pokazuje potreba, da se pri nas začne voditi naš gospodarstvo politika po dobro preudarjenem načrtu.

Nova koncertna dvorana v Ljubljani

Otvoritev Elitnega kina Matice

Ljubljana je dobila novo in reprezentativno koncertno dvorano, na katero je lahko ponosna. Dobila pa jo je po zaslugi g. Rudolfa Rozmana, novega lastnika Elitnega kina Matice. Novi lastnik se ni ustrašil velikih stroškov, ki so bili zvezani z adaptacijo stare dvorane Filharmonične družbe v novo dvorano, ki je obenem najlepša in največja koncertna dvorana Ljubljane. Posebna prednost nove dvorane je v tem, da je enako uporabna za kino kot za koncertne predstave, da je silno akustična, da ima nad vse dobro in izvrstno razsvetlavo, lepe garderobe in veliko mesta. Nad 800 sedežev ima dvorana, lep balkon in lože. Spomladi pa dobi dvorana še koncertne orgle, ki bodo prvič zadonele za časa slovenskega glasbenega festivala, ki bo od 9. do 17. maja 1937.

Druga velika zasluga novega lastnika Elitnega kina Matice je, da je s povečanjem poslopja Filharmonične družbe dal Ljubljani še drugo manjšo dvorano, ki bo zlasti primerna za manjše koncerte ter za predavanja. Toda tudi majhna dvorana ni mala, saj ima 154 sedežev in 130 stojšč. — Posebnost dvorane pa je velika slika slikarja Šantla, na kateri so vpodobljeni slovenski skladatelji. Pravo sliko o lepoti nove velike

in male dvorane pa bo dobil šele tisti, ki si bo obe dvorani sam ogledal.

In v petek, ko bo v Elitnem kinu Matice prva predstava bo za to tudi najlepša prilika. Ne zamudite je!

Informirali smo se pri upravi kinematografa glede programa in izvedeli smo, da je določen kot otvoritveni film Millöckerjeva opera »Dijak prosjak«, o kateri smo čitali, da je dosegla v inozemstvu največje uspehe. Ta film iz najnovejše Merkurjeve produkcije bo tedaj doživel baš pri nas v Ljubljani v prenovljenem Elitnem kinu Matice svojo jugoslovansko krstno predstavo. Film je bil pravkar v Berlinu izdelan ob sodelovanju najpriznanejših umetnikov Carole Höhn, Marike Röck in najznamenitejšega holandskega tenorista Johannes Heestersa ter je uspel v vsakem pogledu kar najodličnejše. V Berlinu, kjer je bila svetovna krstna predstava filma, polni ta film že nad dva meseca večer za večerom najelegantnejša kino-gledališča v zapadnem delu mesta. Glede nadaljnjih filmov smo izvedeli, da bodo »Dijaku prosjaku« sledila le najizbranejša filmska dela svetovne produkcije kakor filmi: »Ave Marija« s slovitim tenorjem Benjaminom Gigli-

Dobave - licitacije

Blegoška režijska komisija v Skofji Loki sprejema do dne 26. septembra ponudbe za dobavo 110.000 kg portland cementa.

Direkcija drž. rudnika Velenje sprejema do 30. septembra ponudbe za dobavo kotnega, plošnega in »I« železa, 14.000 kg prvostopenega gorskega ovsca, škipce, pocinkanih verižic, železne pločevine in za dobavo laboratorijskih potrebščin.

Direkcija drž. rudnika v Kaknju sprejema do 1. oktobra ponudbe za dobavo 10.000 kuvert; vzorec je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, dalje 3 sapnic, terpentina, kita za okna, laka, pralne sode in mila.

Artiljerijsko-tehnični zavod mornarice v Tivtu sprejema do 4. oktobra ponudbe za dobavo razne barve in čopičev in do 10. oktobra za dobavo barijevega nitrata, magnezije in lovskih kapslov.

Komanda podmorničke flotilje v Tivtu sprejema do 20. oktobra ponudbe za dobavo baterijskih termometrov, akumulatorskih plošč, suhih baterij ter polir-papirja.

Artiljerijsko-tehnični zavod mornarice v Tivtu sprejema do 3. oktobra ponudbe za dobavo voščene platna, registrirane papirja I. dr.; do 4. oktobra za dobavo platna (jadrenine), merlina in sukanca; do 6. oktobra za dobavo železnega minija, kolofonije in raznih barv.

Komanda podmorničke flotilje v Tivtu sprejema do 20. oktobra ponudbe za dobavo voščene platna, registrirane papirja in dr.; do 4. oktobra za dobavo platna (jadrenine), merlina in sukanca; do 6. oktobra za dobavo železnega minija, kolofonije in raznih barv.

Licitacije
Dne 10. oktobra bo v inženjerskem oddelku štaba Dravske divizijske oblasti v Ljubljani zaključna oferta licitacija za popravilo konjunske vojašnice »Kralja Petra I.« v Ljubljani.

Dne 7. oktobra bo pri Direkciji drž. rudarskih preduzeća v Sarajevu oferta licitacija za oddajo eksploatacije ca 100.000 ton stare železne pene (žlindre) pod zakup.

Dne 2. oktobra bo v intendaturi štaba Vrbaske divizijske oblasti v Banja Luki pismena licitacija za nabavo fižola, riža, zdraba, ješprenčka, testenin, olja, paprike, kavinega surogata, čaja, sladkorja in kisa.

Dne 15. oktobra bo pri Komandi mornarice v Zemunu pismena oferta licitacija za nabavo dveh motornih lesenih barkas in za nabavo avtomatske telefonske centrale.

Dne 22. oktobra bo pri Upravi policije v Zagrebu oferta licitacija za dobavo 300 hlač; dne 23. oktobra za dobavo 90 plaščev in dne 24. oktobra za dobavo 300 garnitur letne opreme (bluze in kape) za zbor policijske straže v Zagrebu.

Dne 12. oktobra bo pri Direkciji pomorskega saobraćaja v Splitu oferta licitacija za dobavo razne materiala.

(Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Zunanja trgovina

Romunski lesni izvozniki se pogajajo v Budapešti zaradi povišanja cen lesa. Boljše vrste lesa za mizarje naj bi se podražile za 1 do 5 pengov, slabše pa od 1 do 3 penga. Tudi les za zaboje naj bi se podražil, kasneje pa tudi jamski les.

Potrošnja mesa in masti je na Češkoslovaškem nazadovala od 244,3 milijonov kg v prvih 7 mesecih 1. 1935 na 231,8 milijona kg letos. Tudi v Avstriji je nazadovala potrošnja mesa, in sicer tako govejega ko svinjskega.

Draginja v Italiji silno narašča. V Trstu velja kilogram kruha že 2-60 lire, mesa 12 lir, kave 24 lir in najslabšega olja 8 lir. Podobno so narasle cene tudi za vsa druga živila. Zato delavstvo ni z zadnjim zvišanjem mezd za 6 do 10 odstotkov zadovoljno, ker smatra to zvišanje za premajhno.

Tarife za prevoz žita so bile v večini pristanišč povečane, kar

spravljajo v zvezo s slabo ameriško žetvijo in velikimi transporti žita v Ameriko.

Madžarska bo po zadnji cenitvi pridelala 25 milijonov stotov koruze in 27 milijonov metrskih stotov krompirja.

V Amsterdamu se je dvignila cena za čaj za 1 cent. Tendence je še nadalje čvrsta. Računajo pa, da se cene ne bodo mogle ohraniti

na sedanji višini, ker je čajna žetev letos zelo dobra in bogata.

Svedska zunanja trgovina je bila v avgustu prvič aktivna po šestih letih. Izvoz se je povečal od 131,9 na 135,9, uvoz pa je padel od 132,5 na 125,8 milijona kron.

Žetev pešnice v Avstraliji se letos ceni na 155 milijonov bušjev. Lani je dala žetev samo 142,5 milijona bušjev.

Ali je delovanje združeni res protizakonito?

Nov odgovor na nov napad

Kampanja »Narodnega blagostanja« proti trgovskim združenjem se nadaljuje z vso doslednostjo. V zadnji številki je kar cel članek posvečen »protizakonitemu« delu trgovskih in tudi obrtniških združenj.

To pa dokazuje cenjeni avtor članka g. dr. Bajkić na podlagi resolucije, ki so bile sklenjene na shodih v Beogradu in Skoplju. G. dr. Bajkiću pa se je pri tem pripetila majhna, a bistvena nerodnost, da je spregledal, da ta dva shoda ni sklicalo niti organiziralo nobeno združenje, temveč zveze trgovskih združenj, ki pa ne delujejo po obrtnem zakonu, temveč po zakonu o društvi, shodih in posvetih. G. dr. Bajkić je torej udaril čisto na napačni naslov in zato je tudi vsa njegova argumentacija zgrešena. To na stvari tudi prav nič ne izpremeni, če so bila na shodih združenja zastopana po svojih članih, ker so se vsi ti člani udeležili kongresov kot trgovci-zasebniki in so zato govorili tudi le v svojem imenu. A tudi v predsedstvu na kongresu so bili zastopani le delegati zvez, ne pa združenj. Toliko v formalnem pogledu.

Pa še nekaj je treba pripomniti. Ker so vsa združenja obvezna, zato so tudi združenja edine trgovske organizacije, v katerih so včlanjeni res vsi trgovci. Če se je torej v časopisnem poročilu reklo, da so bila na kongresu zastopana vsa trgovska združenja, se je hotelo s tem reči le to, da je vse trgovstvo v vprašanjih, o katerih bo razpravljaj kongres, solidarno. Hotela se je poudariti le solidarnost trgovstva in nič drugega.

A tudi v stvarnem pogledu nima g. dr. Bajkić prav, ko trdi, da so trgovci kršili zakon, ko so razpravljali o javnih vprašanjih, mesto da bi se omejili na čisto strokovna vprašanja. Samo besedilo obrtnega zakona govori proti trditvi g. dr. Bajkića.

§ 362. obrtnega zakona pravi v svoji prvi točki, da je naloga združenja trgovcev in obrtnikov ta-le: da neguje in razvija duha skupnosti in vzajemnega podpiranja med svojimi člani in vzdržuje ter pospešuje spoštovanje stanovske časti.

Prva zahteva osebne in stanovske časti pa je, da se ne dopušta nobeno omalovaževanje ali preziranje osebe ali časti. Ta čast pa se omalovažuje in prezira, kadar se vse zahteve, ki jih predloži kateri stan, dosledno omalovažujejo in ka-

dar se na nje niti ne odgovori. In tako se je godilo trgovcem in obrtnikom in zato so oni v obrambi svoje časti in svojih vzajemnih interesov na velikih kongresih nastopili proti temu omalovaževanju. Storili so torej edino to, kar je prvi in glavni namen trgovskih in obrtniških združenj in samo tisti, ki je brez dobre volje, more njih nastop tolmačiti drugače.

Naravnost neresno pa je če pravi dr. Bajkić da so trgovci zagrešili nezakonitost, če so govorili o vprašanju splošne gospodarske politike. Tega ne bi trgovci niti zagrešili, če bi na občnih zborih združenj govorili o teh vprašanjih. Zakaj točka 2. § 362. obrtnega zakona pravi izrečno, da je naloga združenj, da zastopajo in pospešujejo koristi svoje gospodarske grane. Splošna gospodarska politika pa sega v prav vsako gospodarsko panogo in trgovci morejo interese svoje gospodarske stroke braniti le na ta način, če jasno povedo, kdaj splošna gospodarska politika škode njihovim interesom. Kar začetiti se mora človek, kako je sploh mogoče trditi, da zagreše trgovci protizakonitost, če se bavijo z vprašanjem vnovečenja žetve, če govorijo o trgovski politiki države, če govorijo o kartelih, obdačenju tujih podjetij in podobnemu. Saj so vendar to sama vprašanja, od katerih naravnost zavisi poslovni uspeh trgovcev. Če nimamo trgovinske pogodbe s kakšno državo,

da je vsak izvoz v to državo nemogoč, to naj trgovca-izvoznika ne zanima! Kam ste vendar zašli g. dr. Bajkić, da se upate nastopiti s takšnimi gorostasnostmi.

A tudi to so trgovci upravičeni, če zahtevajo za gospodarska vprašanja svobodo govora in tiska. To je zahteva, ki je v naravnost nerazdružljivi zvezi s pospeševanjem stanovske časti, kajti kakšno čast naj ima stan, ki o svojih vprašanjih ne sme niti razpravljati!

G. Bajkiću tudi ni všeč, da so dejali trgovci na kongresih, da se »bore« za svoje pravice, da so bili borbeni, temveč bi menda borbenosti sploh poznati ne smeli. Naj bo prepričan g. dr. Bajkić, da bi bili tudi trgovci mnogo bolj zadovoljni, če bi jim bila vsa borbenost nepotrebna, ko bi se vse njih zahteve tudi brez te borbenosti upoštevale. Toda stvar je baš v tem, da je bila trgovcem borbenost vsiljena, ker so se njih zahteve omalovaževale in ker so bili redno vsi njih protesti tudi proti najbolj komičnim odredbam zaman. Trgovci so morali postati borbeni, če so hoteli rešiti svojo eksistenco.

In borbeni so morali postati in morajo biti proti vsem, ki jim to eksistenco ogrožajo in ki jim skušajo okrniti njih pravice. In zato so trgovci sprejeli tudi kampanjo »Narodnega blagostanja« kot borci, ki udarijo nazaj in ki tudi dobro udarijo!

Nova tvornica za predelavo magnezita

Rudnik magnezita Drenica-Vičitrn je sklenil, da ustanovi delniško družbo »Jugoslovensko magnezitsko i topioničko društvo« s sedežem v Beogradu. Družba bo zgradila veliko tvornico za predelovanje magnezita ter bo izdelovala kemične izdelke ter polsurovine. Delala bo tudi za potrebe državne obrambe. Poleg domačega kapitala bi bil v novi tvornici udeležen tudi angleški kapital. V novi upravi družbe so ti gospodje: Leo Müller, dr. Vladimir Goljevšček, Živojin Babić, general in član državnega sveta v p., Milan Jovanović, divizijski general v p., Stevan Popadić, rentier, in inž. Miletić. Družba je že zaprosila finančno ministristvo za carine prost uvoz strojev za novo tvornico. V Jugoslaviji dosedaj tvornice za predelovanje magnezita ni bilo.

Doma in po svetu

Ministrski svet je izdal uredbu, da država prevzame jamstvo za 20 milijonsko posojilo, ki ga bo najel Glavni savez srbskih zemljoradničkih zadrug pri Privilegirani drž. agrarni banki. Podrobnejše pogoje določita sporazumno finančni in kmetijski minister.

Svetozar Pribičević ni zapustil nobenega političnega testamenta, kakor je izjavil posl. Kosanović.

K otvoritvi Zagrebskega zbora pride tudi francoski trgovinski minister.

Generalna direktcija železnice je končno vendarle dovolila vožno olajšavo vsem gostom zdravilišča v Laškem in ne samo onim, ki so nastanjeni v Zdraviliškem domu.

Poslopje nove Narodne skupščine je vendarle dogotovljeno ter bo oktobrsko zasedanje skupščine otvoreno že v novi palači.

Naše Primorje je letos obiskalo 14.000 Čehoslovakov, kakor je izjavil zastopnik praškega »Cedoka«.

Mednarodni avtomobilski promet skozi Novi Sad se je v zadnjem času zelo povečal, kar smatrajo kot posledico graditve mednarodne avtomobilske ceste Čafais-Carigrad. Tudi turistični promet v Slovenijo in na naše Primorje bi se znatno dvignil, če bi že enkrat dobili avtomobilsko cesto Ljubljana-Sušak ter cesti Jesenice-Ljubljana in št. IIj-Ljubljana. Toda kdaj bomo to dočkali!

Več članov upravnega sveta družbe Batignolles je bilo odlikovanih z visokimi jugoslovanskimi redi.

Zagrebsko gledališče je dobilo od Drž. hip. banke na račun gledališkega dinarja za plačilo starih dolgov in za nekatere investicije posojilo v višini 13,5 milijona din. Tudi ljubljansko gledališče bi potrebovalo podobno posojilo, pa ga ne more ali ne zna dobiti.

Sadrsarska podružnica na Viču je priredila lepo uspelo sadno in vrtno razstavo, ki je tudi dobro obiskana.

V Osijeku je začel izhajati nov tednik »Slavonsches Volksblatt«, v Beogradu pa je začel izhajati polmesečnik »Glas Male antante«.

Temeljni kamen za novo gimnazijsko poslopje je bil slovesno položen v Kruševcu v navzočnosti ministrskega predsednika dr. Stojadinovića.

Zagreb ima 5000 tajnih prostitutk, nad katerimi je po izjavi socialnega odseka zagrebske občine vsaka zdravstvena kontrola nemogoča.

Letošnji ribolov na Donavi bo dober. Novosadska zbornica je zato že zaprosila vlado, da doseže znižanje poljskih in romunskih uvoznih carin.

Avstrijska cenzura je prepovedala predvajanje filma o letošnjem narodno-socialističnem kongresu v Nürnbergu.

Avstrijski drž. podtajnik Bährenfels je izjavil, da ni izključeno, da bo Avstrija uvedla obvezno vojaško službo, ker ni dala regrutacija pristovoljcev dosedaj zadovoljivega rezultata.

Pri parlamentarnih volitvah na Švedskem so napredovale levičarske in zlasti socialistične stranke.

Londonska vlada je sklenila, da proglasi v Palestini zaradi vedno novih nemirov preki sod.

Nizozemska vlada je odpoklicala svojega poslanika v Madridu. Tudi urugvajska vlada bo prekinila vse diplomatske stike z madridsko vlado.

Angleško-turški odnosi so se po sklenitvi dardanelske konvencije zelo zboljšali, kar se je vidno pokazalo pri sijajnem sprejemu kralja Edwarda v Carigradu. Zboljšanje teh odnosov se kaže tudi na gospodarskem polju ter je dobila neka velika angleška tvrdka že naročilo, da postavi v Turčiji novo tvornico jekla, ki bo veljala dva in pol milijona funtov.

V italijanski tvornici amoniaka blizu Savone je nastala silna eksplozija. Več inženjrov in delavcev je mrtvih.

Radio Ljubljana

Petek, dne 25. sept. 12.00: Slovenski biseri (plošče) — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Skladbe Edwarda Griega (plošče) — 14.00: Vreme, borza — 18.00: Zvoki za odh (igra radijski orkester) — 19.00: Čas, vreme, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Plošče — 20.10: Zenska ura: Odnos staršev do šole (gdč. Zlata Pirnatova) — 20.30: Operetni napevi — 22.00: Čas, vreme, poročila — 22.30: Angleške plošče.

Sobota, dne 26. sept. 12.00: Plošče — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Plošče — 14.00: Vreme — 18.00: Radijski orkester — 18.40: Ob 150-letnici prvega vzpona na Mont-blanc (dr. Oskar Reya) — 19.00: Čas, vreme, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Narodni plesi (plošče) — 20.10: Zunanja politika (dr. Kuhar) — 20.30: II. idrijski večer — 22.00: Čas, vreme, poročila — 22.20: Koračnice in valčki (igra radijski orkester)

Stev. 10.288/II.

Nabava

Direkcija drž. rudnika Velenje razpisuje na dan 14. okt. 1936 neposredno pismeno pogodbo za dobavo 245 tm. svinč. samonosil. kabla NKGR 3 x 185 mm² z armaturo, brez zun. jutn. ovoja. Ostali pogoji pri podpisani.

Direkcija drž. rudnika Velenje 22. septembra 1936.

NAJMODERNEJŠE KINO-GLEDALIŠČE ELITNI KINO MATICA

bo otvorjeno v petek, dne 25. septembra 1936, ob 20. uri. Kot otvoritveni film se bo predvajala znana in priljubljena, z vsem razkošjem in s sodelovanjem najznamenitejših umetnikov izdelana opereta mojstra Millöckerja

DIJAK PROSJEK

ki bo tega dne doživela v Ljubljani svojo jugoslovansko krstno predstavo. V novem kinematografu se bodo predvajala le najnovejša in najizbranejša filmska dela, s katerimi hočemo zadovoljiti ljubljansko publiko in ljubitelje dobrih filmov v vsakem oziru.

V nadi, da bomo s svojim sporedom ugodili okusu in zadovoljili željam cenjenega občinstva, se že naprej zahvaljujemo za naklonjenost in se priporočamo.

UPRAVA

KLIŠEJE

vseh vrst po fotografijah, ali risbah izvršuje najsolidnejše klišarna

ST. DEU LJUBLJANA DALMATINOVA 13

Volna, svila, bombaž, nogavice, pletenine itd. itd. stalno v bogati izbiri in po najnižjih cenah v trgovini
Karl Prelog, Ljubljana
● Zidovska ulica 4 ● Stari trg 12

Dobroznana izdelovalnica in razpošiljalnica
I. ROZMAN, Ljubljana, Sv. Petra c. 85
pripočta prvovrstne pristne
kranjske klobase
lastnega izdelka na drobno in na debelo